

Deccan Education Society's
Fergusson College (Autonomous), Pune-4
Department of MARATHI

Deccan Education Society's
FERGUSSON COLLEGE (AUTONOMOUS),
PUNE

Proposed Syllabus under NEP 1.0

for

B. A. (MARATHI)

Syllabi NEP 1.0/2.0 Implemented from Academic Year 2025-26

T.Y.B.A. Marathi: V & VI Semesters**Program Specific Outcomes (PSOs)**

PSO	Outcomes
PSO1	विद्याशाखीय ज्ञान: - शाखीय ज्ञानाची संकल्पना आणि अर्थ समजावून देणे. - पदवी अभ्यासक्रमात विद्याशाखीय ज्ञानाची भूमिका आणि महत्त्व स्पष्ट करणे. - भाषेच्या शास्त्रीय स्वरूपाचा परिचय होणे.
PSO2	चिकित्सक विचार आणि समस्या सोडवणे: - विविध भाषिक कौशल्यांचा परिचय होऊन त्यांच्या उपयोजनाची क्षमता वाढवणे. - मराठी साहित्याच्या एकंदर प्रेरणा आणि प्रवृत्तींचा अभ्यास करणे. - आधुनिक मराठी वाङ्मयाच्या इतिहासाच्या स्वरूपाचे आकलन आणि चिकित्सा करता येणे. - वेगवेगळ्या वाङ्मयप्रकारांतील व कालखंडांतील साहित्याबद्दल अभिरूची, आवड व संवेदनक्षमता तयार होणे.
PSO3	उद्योजकीय आणि सामाजिक क्षमता: - मराठी भाषेशी संबंधित विविध दृक-श्राव्य प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन करता येणे. - भाषा, साहित्य आणि समाज यांच्या अनुबंधाचे आकलन होणे. - साहित्याच्या सादरीकरणाचा स्वतंत्र विचार करता येणे.
PSO4	संशोधन क्षमता: - मराठी भाषा आणि साहित्य संशोधनाच्या विविध दिशांच्या प्राथमिक ओळख होणे. - भाषा आणि साहित्याशी संबंधित विविध क्षेत्रे लक्षात घेण आणि संबंध अभ्यसता येणे.
PSO5	व्यक्तिगत आणि व्यावसायिक क्षमता: - भाषेच्या श्रवण-भाषण-वाचन-लेखन या कौशल्यांवर प्रभुत्व प्राप्त होणे. - साहित्यकृतींच्या अभ्यासामुळे मानवी स्वभावांशी परिचय होणे. - साहित्य आणि भाषा यांच्या आधारे करता येऊ शकणाऱ्या व्यवसायासाठीच्या कौशल्यांचा परिचय होणे.
PSO6	आंतरविद्याशाखीय ज्ञान: - मराठी भाषा आणि साहित्याभ्यासाच्या संदर्भाने विविध विद्याशाखांचा समांतर अभ्यास लक्षात घेता येणे. - भाषा, साहित्य, कला, इतिहास, भूगोल, विज्ञान, अर्थशास्त्र, मानव्यविद्या, तत्त्वज्ञान, समाजशास्त्र ई यांची व्यवच्छेदक लक्षणे जाणणे. - विद्यार्थ्यांमध्ये आंतरविद्याशाखीय ज्ञान विकसित करणे आणि त्याचे महत्त्व विचारात घेणे.

T.Y.B.A. NEP 1.0						
Semester	Paper	Paper Code	Title	Type	Credits	Exam Type
V	Major	MRT-301	साहित्यविचार - १	Theory	4	CE+ESE
		MRT-302	भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक	Theory	4	CE+ESE
	Elective (Major)	MRT-303 OR MRT-304	मराठी व्याकरण - १ किंवा व्यक्तिचित्रांचा अभ्यास	Theory	4	CE+ESE
				Theory	4	CE+ESE
	Minor	MRT-321	साहित्यकृतींचे माध्यमांतर - १	Theory	4	CE+ESE
	VSC	MRT-331	जाहिरात लेखन	Theory	4	CE
	FP	MRT-345	क्षेत्र प्रकल्प (मराठी भाषेतील साहित्य : संदर्भसूची)	Theory + Practical	2	CE
VI	Major	MRT-351	साहित्यविचार - २	Theory	4	CE+ESE
		MRT-352	भाषाविज्ञान : ऐतिहासिक	Theory	4	CE+ESE
	Elective (Major)	MRT-353 OR MRT-354	मराठी व्याकरण - २ किंवा प्रवासवर्णन	Theory	4	CE+ESE
				Theory	4	CE+ESE
	Minor	MRT-371	साहित्यकृतींचे माध्यमांतर - २	Theory	4	CE+ESE
	VSC	MRT-381	संहितालेखन	Theory + Practical	2	CE
	OJT	MRT-395	प्रत्यक्ष कार्यानुभव (ऑन जॉब ट्रेनिंग)	Theory + Practical	4	CE

	MRT 301 - साहित्यविचार- १ Major Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		Bloom's cognitive level
CO1	साहित्यविचार ही संकल्पना स्पष्ट होणे.	1
CO2	साहित्याचे स्वरूप आणि साहित्याची प्रयोजने समजून घेणे.	2
CO3	साहित्याचे अलंकार सोदाहरण समजून घेणे, चर्चा करणे आणि त्यांचे उपयोजन करणे.	3
CO4	साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया सोदाहरण समजून घेणे, चर्चा करणे आणि उपयोजन करणे.	4
CO5	साहित्याची भाषा या संकल्पनेची सोदाहरण चर्चा आणि उपयोजन करणे.	5
CO6	साहित्यविचाराच्या अभ्यासाने घडणारा रसिक या संकल्पनेची सोदाहरण चर्चा आणि उपयोजन करणे.	6

MRT 301 - साहित्यविचार- १
(Major- Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	साहित्याचे स्वरूप आणि प्रयोजन	१५
2	साहित्याचे अलंकार	१५
3	साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया	१५
4	साहित्याची भाषा	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	साहित्यविचार : अ. वा. कुलकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
2.	काव्यशास्त्रप्रदीप : स. रा. गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
3.	साहित्यविचार : द. दि. पुंडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे

	MRT 302 - भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक Major Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	भाषेचे स्वरूप आणि संकल्पना समजून घेणे.	1
CO2	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान ही संकल्पना समजून घेणे. स्वनविज्ञान ह्या संकल्पनेचा अभ्यास करणे.	2
CO3	स्वनिमविन्यासाचा अभ्यास करणे आणि मराठी भाषेच्या संदर्भात त्याचे उपयोजन करणे.	3
CO4	रूपिमविन्यासाचा अभ्यास करणे आणि मराठी भाषेच्या संदर्भात त्याचे उपयोजन करणे.	4
CO5	वाक्यविन्यासाचा अभ्यास करणे आणि मराठी भाषेच्या संदर्भात त्याचे उपयोजन करणे.	5
CO6	अर्थविन्यासाचा अभ्यास करणे आणि मराठी भाषेच्या संदर्भात त्याचे उपयोजन करणे.	6

MRT 302 - भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक
(Major- Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	भाषा आणि भाषाविज्ञान : विषय परिचय, भाषा व विविध संकल्पना, भाषिक संज्ञापन, मानवी-मानवेतर भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि वर्णनात्मक भाषाविज्ञान	१५
2	स्वनविज्ञान आणि स्वनिमविन्यास	१५
3	रूपिमविन्यास आणि वाक्यविन्यास	१५
4	अर्थविन्यास	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, मालशे, इनामदार, सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
2.	मराठीचा भाषिक अभ्यास, मु.श्री.कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
3.	आधुनिक भाषाविज्ञान : मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन, मुंबई
4.	आधुनिक भाषाविज्ञान : काळे, सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे

	MRT 303 - मराठी व्याकरण - १ (MAJOR – Elective 1) Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	व्याकरण संकल्पना समजून घेऊन मागील संकल्पनांची उजळणी व सराव	1
CO2	लिंग, वचन, विभक्ती म्हणजे काय ते समजून घेणे.	2
CO3	नामाच्या संदर्भात लिंग, वचन, विभक्ती, सामान्यरूप यांचा विचार करणे.	3
CO4	संधी संकल्पना समजून घेणे	4
CO5	संधिप्रकारांचा सविस्तर अभ्यास करणे	5
CO6	समासाची संकल्पना समजून घेणे आणि सविस्तर अभ्यास करणे	6

MRT 303 - मराठी व्याकरण - १
(Major Elective 1- Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	व्याकरणाच्या संकल्पनांचा अभ्यास	१५
2	लिंग, वचन, विभक्ती, सामान्यरूप	१५
3	संधी म्हणजे काय, विविध प्रकारांचा सोदाहरण अभ्यास	१५
4	समास म्हणजे काय, विविध प्रकारांचा सोदाहरण अभ्यास	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	सुगम मराठी व्याकरण लेखन, मो.रा.वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
2.	मराठी व्याकरण, लीला गोविलकर, मेहता प्रकाशन, पुणे
3.	शास्त्रीय मराठी व्याकरण, मो.के.दामले
4.	मराठी व्याकरण : वाद आणि प्रवाद, कृष्ण श्री अर्जुनवाडकर

	MRT 304 - व्यक्तिचित्रांचा अभ्यास (MAJOR – Elective 2) Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	ललितगद्य ही संकल्पना आणि प्रकार समजून घेणे.	1
CO2	व्यक्तिचित्र ही संकल्पना समजून घेणे.	2
CO3	सोयरे सकळ या संग्रहातील व्यक्तिचित्रांचा अभ्यास करणे.	3
CO4	सुनीता देशपांडे यांच्या लेखनशैलीचा अभ्यास करणे.	4
CO5	आप्त या संग्रहातील व्यक्तिचित्रांचा अभ्यास करणे.	5
CO6	अनिल अवचट यांच्या लेखनशैलीचा अभ्यास करणे.	6

MRT 304 - व्यक्तिचित्रांचा अभ्यास
(Major Elective 2 - Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	ललितलेखन आणि व्यक्तिचित्र या संकल्पनांचा अभ्यास	१५
2	सोयरे सकळ या संग्रहातील व्यक्तिचित्रांचा अभ्यास	१५
3	आप्त या संग्रहातील व्यक्तिचित्रांचा अभ्यास	१५
4	लेखकाच्या लेखनशैलीचा सोदाहरण अभ्यास	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	साहित्य अध्यापन आणि प्रकार, वा.ल.कुलकर्णी गौरवग्रंथ, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
2.	वाङ्मयाचे अध्यापन, द.दि.पुंडे, वा.पु.गिंडे, मॅजिस्टीक प्रकाशन, मुंबई
3.	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड ४ ते ६, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
4.	प्रदक्षिणा, खंड १ आणि २, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे
5.	सोयरे सकळ, सुनीता देशपांडे, मौज प्रकाशन, पुणे
6.	आप्त, अनिला अवचट, मॅजिस्टीक प्रकाशन, मुंबई

	MRT 321 - साहित्यकृतींचे माध्यमांतर - १ (MINOR) Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	माध्यमांतर या प्रकाराचे स्वरूप आणि संकल्पना समजून घेणे.	1
CO2	समाजिक आशयाच्या ग्रामीण कादंबरीच्या आशयाचा विचार करून सादरीकरण करताना घ्यावयाची काळजी, करावयाचा विचार, दिग्दर्शकीय भूमिका	2
CO3	वारणेचा वाघ या कादंबरीचा आणि माध्यमांतराचा अभ्यास करणे	3
CO4	कादंबरीच्या आशयाचा विचार करून सादरीकरण करताना घ्यावयाची काळजी, करावयाचा विचार, दिग्दर्शकीय भूमिका	4
CO5	शाळा या कादंबरीचा आणि तिच्या माध्यमांतराचा अभ्यास करणे	5
CO6	माध्यमांतराचे फायदे, तोटे आणि परिणाम सविस्तर अभ्यासणे.	6

MRT 321 - साहित्यकृतींचे माध्यमांतर - १
(Minor - Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	मराठी साहित्याच्या माध्यमांतराची परंपरा, सद्यस्थिती	१५
2	वारणेचा वाघ या कादंबरीच्या आशयाचा विचार करून त्याच्या सादरीकरणाचा अभ्यास	१५
3	शाळा या कादंबरीचा आशय, पौगंडावस्था आणि माध्यमांतर	१५
4	लिखित आणि दृकश्राव्य माध्यमांचे सामर्थ्य आणि मर्यादा	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड ४ ते ६, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
2.	प्रदक्षिणा, खंड १ आणि २, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे
3.	थोरात राजेंद्र, साहित्यकृतींचे माध्यमांतर, संस्कृती प्रकाशन, पुणे

	MRT 331 - जाहिरात लेखन (VSC – Vocational Skill Course) Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	जाहिरातलेखन संकल्पना समजून घेणे	1
CO2	मुद्रित माध्यमांतील जाहिरातलेखन अभ्यासणे	2
CO3	श्राव्य माध्यमांतील जाहिरातलेखन अभ्यासणे	3
CO4	दृक्श्राव्य माध्यमांतील जाहिरातलेखन अभ्यासणे	4
CO5	जाहिरात आणि जाहिरात लेखनाचे महत्त्व जाणून घेणे	5
CO6	जाहिरातीचे परिणाम : फायदे आणि तोटे समजून घेणे	6

MRT 331 - जाहिरात लेखन
(VSC – Vocational Skill Course - Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	जाहिरातलेखन संकल्पना परिचय	१२
2	जाहिरातीचे विविध प्रकार- माध्यमे ; मुद्रित आणि श्राव्य : उपयोजन	८ + ८
3	जाहिरातीचे विविध प्रकार- माध्यमे : दृक्श्राव्य आणि समाजमाध्यमे : उपयोजन	८ + ८
4	जाहिरात आणि जाहिरात लेखनाचे महत्त्व; जाहिरातीचे परिणाम	१६

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	व्यावहारिक मराठी, ल.रा.नसिराबादकर, भाषाविकास संस्था, हलकर्णी, कोल्हापूर
2.	उपयोजित मराठी, संपा. केतकी मोडक, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे

	MRT 345 - क्षेत्र प्रकल्प (मराठी भाषेतील साहित्य: संदर्भसूची) (FP - क्षेत्र प्रकल्प) Theory/Practical	
	Number of Credits: 02 No. of Hours: 30	
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		Bloom's cognitive level
CO1	सूची संकल्पना समजून घेणे	1
CO2	वर्णनात्मक सूची ही संकल्पना समजून घेणे	2
CO3	दरवर्षी प्रकाशित होणाऱ्या पुस्तकांची आणि विविध नियतकालिकांची यादी करणे	3
CO4	लेखांचे विषयवार वर्गीकरण करणे	4
CO5	मराठी भाषेशी आणि साहित्याशी संबंधित लेखांची वर्णनात्मक सूची करणे.	5
CO6	मराठी भाषेशी आणि साहित्याशी संबंधित लेखांचे प्रतिमांकन करणे	6

MRT 345 - क्षेत्र प्रकल्प (मराठी भाषेतील साहित्य: संदर्भसूची)
(FP - Theory/Practical)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	सूची संकल्पना परिचय	२
2	सूचीचे विविध प्रकार- लेखनिहाय, लेखकनिहाय, स्थलनाम, वर्णनात्मक, इ.	२
3	भाषाविषयक लेखन सूची - उपयोजन	१३
4	साहित्यविषयक लेखन सूची - उपयोजन	१३

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	सूची, राज्य मराठी विकास संस्था

	MRT 351 – साहित्यविचार – २ Major 01 Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	भारतीय आणि पाश्चात्य साहित्यविचार या संकल्पना समजून घेणे.	1
CO2	साहित्याचा आस्वाद ही संकल्पना समजून घेणे.	2
CO3	साहित्य आणि समाज यांचे परस्परसंबंध अभ्यासणे	3
CO4	साहित्याची अभिरूची ही संकल्पना सोदाहरण समजून घेणे, चर्चा करणे आणि उपयोजन करणे.	4
CO5	साहित्यप्रकाराची संकल्पना या संकल्पनेची सोदाहरण चर्चा आणि उपयोजन करणे.	5
CO6	भारतीय आणि पाश्चात्य साहित्यविचार यांची तुलना करणे.	6

MRT 351 – साहित्यविचार – २
(Major - Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	साहित्याचा आस्वाद	१५
2	साहित्य आणि समाज	१५
3	साहित्याची अभिरूची	१५
4	साहित्यप्रकाराची संकल्पना	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	साहित्यविचार : अ. वा. कुलकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
2.	काव्यशास्त्रप्रदीप : स. रा. गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
3.	साहित्यविचार : द. दि. पुंडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे

	MRT 352 - भाषाविज्ञान : ऐतिहासिक Major 02 Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		Bloom's cognitive level
CO1	भाषेचा इतिहास ही संकल्पना समजून घेणे.	1
CO2	ऐतिहासिक भाषाविज्ञान ही संकल्पना समजून घेणे. तौलनिक भाषाविज्ञान ह्या संकल्पनेचा अभ्यास करणे.	2
CO3	भाषाकुल ही संकल्पना समजून घेणे. भाषाकुलातील भाषांचा अभ्यास करून वर्गीकरण करणे.	3
CO4	अभिजात मराठी ही संकल्पना समजून घेणे आणि मराठीच्या उत्पत्तीची कारणमीमांसा करणे.	4
CO5	भाषिक परिवर्तन या संकल्पनेचा अभ्यास करणे. स्वनपरिवर्तन आणि सादृश्यमूलक परिवर्तन अभ्यासणे.	5
CO6	अर्थपरिवर्तन आणि भाषिक आदान अभ्यासणे	6

MRT 352 – भाषाविज्ञान : ऐतिहासिक
(Major- Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाची ओळख करून घेणे.	१५
2	भाषाकुल संकल्पना आणि मराठीचा उद्गम, अभिजात मराठी भाषा	१५
3	भाषिक परिवर्तन : स्वनपरिवर्तन आणि सादृश्यमूलक परिवर्तन	१५
4	भाषिक परिवर्तन : अर्थपरिवर्तन आणि भाषिक आदान अभ्यासणे	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, मालशे, इनामदार, सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
2.	मराठीचा भाषिक अभ्यास, मु.श्री.कानडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
3.	आधुनिक भाषाविज्ञान : मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन, मुंबई
4.	आधुनिक भाषाविज्ञान : काळे, सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे

	MRT 353 - मराठी व्याकरण – २ (MAJOR – Elective 1) Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	शब्दसिद्धी म्हणजे काय ते समजून घेणे	1
CO2	शब्द कसा सिद्ध होतो, उपसर्ग, प्रत्यय व इतर प्रकार समजून घेणे	2
CO3	शब्दशक्ती म्हणजे काय, तिच्या प्रकारांचा परिचय	3
CO4	विभक्तीचे प्रकार समजून घेऊन त्याचे साहित्यातील उपयोजन	4
CO5	वाक्यांचे प्रकार समजून घेणे, एका प्रकारातून दुसऱ्या प्रकारात रूपांतर करणे	5
CO6	वाक्य पृथक्करण समजून घेऊन वाक्याचे पृथक्करण करायला शिकणे.	6

MRT 353 - मराठी व्याकरण – २
(Major Elective 1- Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	शब्दसिद्धी - उपसर्ग, प्रत्यय, सिद्ध, साधित	१५
2	शब्दशक्ती - अभिधा, लक्षणा, व्यंजना	१५
3	वाक्यांचे प्रकार, वाक्य रूपांतर	१५
4	वाक्य पृथक्करण	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	सुगम मराठी व्याकरण लेखन, मो.रा.वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
2.	मराठी व्याकरण, लीला गोविलकर, मेहता प्रकाशन, पुणे
3.	शास्त्रीय मराठी व्याकरण, मो.के.दामले
4.	मराठी व्याकरण : वाद आणि प्रवाद, कृष्ण श्री अर्जुनवाडकर

	MRT 354 - प्रवासवर्णन (MAJOR – Elective 2) Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		Bloom's cognitive level
CO1	प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप आणि संकल्पना समजून घेणे.	1
CO2	मराठीतील प्रवासवर्णनांचा इतिहास अभ्यासणे	2
CO3	'गाथा इराणी' या प्रवासवर्णनाचा आशयदृष्ट्या अभ्यास करणे.	3
CO4	'गाथा इराणी' या प्रवासवर्णनाचा आविष्कारदृष्ट्या अभ्यास करणे.	4
CO5	'दोन चाकं आणि मी' या प्रवासवर्णनाचा आशयदृष्ट्या अभ्यास करणे.	5
CO6	'दोन चाकं आणि मी' या प्रवासवर्णनाचा आविष्कारदृष्ट्या अभ्यास करणे.	6

MRT 354 - प्रवासवर्णन
(Major Elective 2 - Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	प्रवासवर्णन या ललित लेखनाप्रकाराचा अभ्यास करणे.	१५
2	अर्वाचीन कालखंडातील प्रवासवर्णनांची ओळख, सांस्कृतिक पार्श्वभूमी, परंपरा, शैली यांचा अभ्यास	१५
3	'गाथा इराणी' या प्रवासवर्णनाचा अभ्यास	१५
4	'दोन चाकं आणि मी' या प्रवासवर्णनाचा अभ्यास	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	साहित्य अध्यापन आणि प्रकार, वा.ल.कुलकर्णी गौरवग्रंथ, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
2.	वाङ्मयाचे अध्यापन, द.दि.पुंडे, वा.पु.गिंडे, मॅजिस्टीक प्रकाशन, मुंबई
3.	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड ४ ते ६, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
4.	प्रदक्षिणा, खंड १ आणि २, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे
5.	'गाथा इराणी', मीना प्रभू, पुरंदरे प्रकाशन, पुणे
6.	'दोन चाकं आणि मी', हृषीकेश पाळंदे, प्रफुल्लता प्रकाशन, पुणे

	MRT 371 - साहित्यकृतीचे माध्यमांतर – २ (MINOR) Theory	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		Bloom's cognitive level
CO1	माध्यमांतर या प्रकाराचे स्वरूप आणि संकल्पना समजून घेणे.	1
CO2	व्यक्तिचित्र आशयाचा विचार करून सादरीकरण करताना घ्यावयाची काळजी, करावयाचा विचार, दिग्दर्शकीय भूमिका	2
CO3	व्यक्ती आणि वल्ली या व्यक्तिचित्रलेखांचा आणि माध्यमांतराचा अभ्यास करणे	3
CO4	राजकीय कादंबरीच्या आशयाचा विचार करून सादरीकरण करताना घ्यावयाची काळजी, करावयाचा विचार, दिग्दर्शकीय भूमिका अभ्यासणे	4
CO5	मुंबई दिनांक या राजकीय कादंबरीचा आणि तिच्या सिंहासन या माध्यमांतराचा अभ्यास करणे	5
CO6	माध्यमांतराचे फायदे, तोटे आणि परिणाम सविस्तर अभ्यासणे.	6

MRT 371 - साहित्यकृतीचे माध्यमांतर – २
(Minor - Theory)
Course Contents

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	मराठी साहित्याच्या माध्यमांतराची परंपरा, सद्यस्थिती	१५
2	व्यक्तिचित्रांच्या आशयाचा विचार करून त्याच्या सादरीकरणाचा अभ्यास	१५
3	राजकीय कादंबरीचा काळ आणि माध्यमांतर	१५
4	लिखित आणि दृकश्राव्य माध्यमांचे सामर्थ्य आणि मर्यादा	१५

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड ४ ते ६, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
2.	प्रदक्षिणा, खंड १ आणि २, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे
3.	थोरात राजेंद्र, साहित्यकृतीचे माध्यमांतर, संस्कृती प्रकाशन, पुणे

	MRT 381 - संहिता लेखन (VSC – Vocational Skill Course) Theory	
	Number of Credits: 02 No. of Hours: 30	
	Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:	Bloom's cognitive level
CO1	संहितालेखनाची संकल्पना समजून घेणे	1
CO2	मुद्रित माध्यमांतील संहितालेखन अभ्यासणे	2
CO3	श्राव्य माध्यमांतील संहितालेखन अभ्यासणे	3
CO4	दृक्श्राव्य माध्यमांतील संहितालेखन अभ्यासणे	4
CO5	संहिता लेखनाचे महत्त्व जाणून घेणे	5
CO6	संहितालेखनासाठी आवश्यक असलेली विविध कौशल्ये अभ्यासणे	6

MRT 381 - संहिता लेखन
(VSC – Vocational Skill Course - Theory)

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
1	संहितालेखन संकल्पना परिचय	६
2	संहितालेखन विविध प्रकार- माध्यमे ; मुद्रित आणि श्राव्य : उपयोजन	८
3	संहितालेखन विविध प्रकार- माध्यमे : दृक्श्राव्य आणि समाजमाध्यमे : उपयोजन	८
4	मराठी भाषेची शब्दसंपदा, वाक्प्रचार, म्हणी, कवितांचे अलंकार अभ्यासणे.	८

शैक्षणिक संदर्भ

अनुक्रमांक	संदर्भग्रंथ
1.	व्यावहारिक मराठी, ल.रा.नसिराबादकर, भाषाविकास संस्था, हलकर्णी, कोल्हापूर
2.	उपयोजित मराठी, संपा. केतकी मोडक, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे

	MRT 395 - प्रत्यक्ष कार्यानुभव (OJT - On Job Training) Theory/Practical	
	Number of Credits: 04 No. of Hours: 60	
Course Outcomes (COs) On completion of the course, the students will be able to:		Bloom's cognitive level
CO1	विद्यार्थ्यांना वर्गातील शिक्षणाबरोबरच प्रत्यक्ष कार्यस्थळातील कामांचा अनुभव मिळणे.	1
CO2	शैक्षणिक अभ्यासक्रम आणि भाषा, साहित्य, संस्कृती व संज्ञापन इ. क्षेत्रातील कामांच्या प्रत्यक्ष स्वरूपाची सांगड घालता येणे.	2
CO3	प्रत्यक्ष कार्यानुभवादरम्यान संबंधित संस्थेच्या प्रकल्पांमध्ये सहभागी होणे आणि प्रकल्पांच्या विविध पैलूबाबत शिकणे.	3
CO4	कार्यानुभवादरम्यान संस्था किंवा आस्थापनेद्वारे वापरल्या जाणाऱ्या विविध प्रगत साधनांचा आणि तंत्रांचा वापर करता येणे.	4
CO5	कामाच्या ठिकाणी आवश्यक असलेले वर्तन, शिस्तीचे पालन, संवाद कौशल्ये आणि वैयक्तिक तसेच सांघिक कौशल्ये विकसित होणे.	5
CO6	व्यावसायिक कौशल्ये आणि दृष्टीकोन विकसित होऊन कामांशी संबंधित आवश्यक अहवाल आणि सादरीकरणे तयार करता येणे.	6

**MRT 395 - प्रत्यक्ष कार्यानुभव
(OJT - Theory/Practical)**

घटक	घटकाचे शीर्षक आणि तपशील	तासिका
MRT 395 (OJT)	प्रत्यक्ष कार्यानुभव (On Job Training)	60
